číslo 28 TÝDENÍK 25. září 2019

ŠKOLSTVÍ

FOTO: Alena TUČÍMOVÁ

MODEL VZDĚLÁVÁNÍ PRO BUDOUCNOST SCHÁZÍ

Dříve osnovy, dnes rámcové a školní vzdělávací programy. Učené hlavy určí, čemu se má žák naučit a co by měl zítra ovládat. Bez ohledu na jeho osobnostní zájmy a potřeby.

Odpradávna psal učitel v úvodu hodiny na tabuli její cíl. Nyní rámcové vzdělávací programy určují vzletné požadavky. Třeba u gymnázií: „Vybavit žáky klíčovými kompetencemi, širokým vzdělanostním základem a připravit je k celoživotnímu učení, profesnímu i osobnímu uplatnění.“ Pak na sto stránkách závazného textu vychrlí moře prostředků a cílů. Co je důležité: „RVP stanovuje základní vzdělávací úroveň pro všechny absolventy gymnázií, kterou musí škola respektovat ve svém školním vzdělávacím programu.“ Jinými slovy: Každá škola zpracovává svůj vlastní program vzdělávání, který bezvýhradně ctí povinný RVP. Žák plánuje, organizuje, využívá, hodnotí, rozpoznává, vytváří, uplatňuje, zvažuje, usiluje, spolupracuje, přispívá, rozhoduje, informuje, přistupuje, posuzuje, respektuje, rozvíjí, získává, chápe... Každý absolvent školy má umět v daném oboru, podle smělých představ RVP, snad všechno.

Stát určuje a vytváří národní program vzdělávání a obsáhlé RVP. Stanovuje obsah učiva, do něhož se mají vtěsnat nejenom učitelé, ale zejména nedospělí žáci všech typů škol. Musejí se mu podřídit a přizpůsobit. Přitom moderní školství pro budoucnost volá po individuálním rozvoji každého mladého člověka. Nechce jej strkat do předem připravené „klece“ ověnčené samými „klíčovými kompetencemi“. Dopřává mu tvořivý, osobnostní prostor při jeho vzdělávání. To však ještě neznamená, že by si mohl každý žák dělat ve škole, co se mu zlíbí. Naopak. Měl by se naučit sebekriticky motivovat a zdokonalovat, rozvíjet se v tom, v čem nejvíce vyniká a co jej přirozeně baví a přitahuje. Takový model není v našich stávajících podmínkách běžný a snad ani možný.

Aby absolventi škol bez obav obstáli v málo předvídatelné budoucnosti, sotva jim pomůže slibovaná Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, stejně jako (ne)revidované RVP. Už nejméně tři desítky let nám naléhavě schází zásadní proměna školství. Co je horší, její moderní podoba se nerýsuje ani v desetiletém horizontu. Zatím na ni nejsou připravováni ani současní, ani budoucí učitelé, rodiče, natož žáci ve školních lavicích.

Roman KANTOR

„Kdo ovládá minulost, ovládá budoucnost.“ **George Orwell**

TÝDENÍK
ŠKOLSTVÍ

Vydává: Dictum, s. r. o., Senovážné nám. 23, 110 00 Praha 1.
Šéfredaktorka: Ing. Zlata Šťástková
stastkova@tydenik-skolstvi.cz, tel.: 774 824 006
Inzerce a předplatné:
mullerova@tydenik-skolstvi.cz, tel.: 774 739 484
Ročník 27. Za rok vychází 40 čísel,
celoroční předplatné tištěné podoby 1420 Kč,
elektronické verze 940 Kč,
na predplatne@tydenik-skolstvi.cz
nebo www.tydenik-skolstvi.cz.
Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí.
Vyrábí TRIANGL a.s.
Rozšiřuje Česká pošta, s. p., Postservis.
Podávání novinových zásilek
povoleno Ředitelstvím pošt v Praze
č. j. NP 3160/1994. ISSN 0862-9641. MK ČR E 4861.

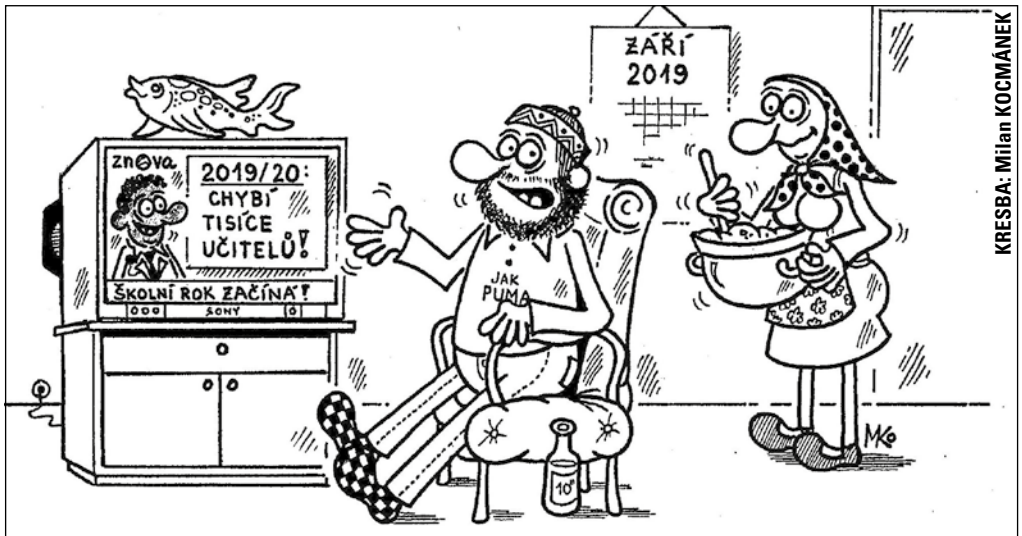

KRESBA: Milan KOCMÁNEK

„Při těch penězích, co berou, to nechápu. Když jsem si sečetl, kolikrát v novinách za poslední roky dostali přidáno, vychází mi to na nějakých 150 000 měsíčně!“

PÍŠETE NÁM, CO JE NOVÉHO VE VAŠÍ ŠKOLE

Přípravné jazykové kurzy

Už třetím rokem v ZŠ Krátká v Klášterci nad Ohří probíhají přípravné kurzy z anglického jazyka YLE (Cambridge Young Learner's Tests). Jazykové kurzy je vždy možné ukončit v květnu prestižní cambridgeskou zkouškou. Ve škole připravujeme žáky, kteří o tyto kurzy projeví zájem, ve skupinách Starters, Movers a Flyers, tedy na úrovních pro A1, A1 a A2 podle Společného evropského referenčního rámce (CEFR). Své jazykové dovednosti si žáci mohou rozšiřovat díky úspěšné spolupráci školy s jazykovým centrem Medou v Jirkově a s centrálou Evropského centra jazykových zkoušek v Českých Budějovicích. Samotná zkouška koncem roku samozřejmě nepatří vůbec k nejlehčím, ale žákům naší školy se daří.

Slavnostní předávání certifikátů se letos uskutečnilo v polovině září v krásných prostorách Rytířského sálu zámku Červený hrádek.

Jan ŠESTÁK

Den sociálních služeb

Dne 4. září se uskutečnil na Horním náměstí ve Znojmě již 10. ročník Dne sociálních služeb aneb jeden svět pro všechny. Studenti oboru sociální činnost střední školy na Přímětické ve Znojmě si mohli prohlédnout prezentace u stánků, získat základní informace o jednotlivých institucích a vyzkoušet si i konkrétní aktivity týkající se přímé práce s klienty. Naši studenti se také aktivně zapojili do programu Dne sociálních služeb. Studentky 1. ročníku pomáhaly organizátorům s přípravou jednotlivých stánků a roznosem plakátů po okolních ulicích a informovaly občany o konání Dne sociálních služeb. Studentky 2. ročníku si zatančily se seniory v rámci tanečního programu Tančit může každý. Program zpestřili naši studenti 4. ročníku, kteří si připravili s klienty z Domova Božice módní přehlídku s názvem Jak šel čas. Jak moc to našim studentům slušelo, se můžete přesvědčit na fotce.

Monika OUTRATOVÁ ČELOUDOVÁ

Vycházky s geologem

Program, který bude probíhat až do konce roku v Muzeu Českého krasu v Berouně, chce pomoci učitelům a žákům s rozvojem přírodovědného vzdělávání. Děti se zde seznamují s pohybem kontinentů a s tím souvisejícím vznikem sopek, osahají si ukázky vulkanických hornin, dozvědí se, jaké mají sopečné materiály využití, a poznají Berounsko jako kraj s dramatickou geologickou minulostí. Součástí projektu je i jednoduchý chemický pokus, který simuluje sopečnou erupci, a v programu je i videoprojekce se záběry vulkánů. Školáci si v rámci programu také namalují vlastní sopku a ozdobí ji skutečným sopečným materiálem, tedy drtí z láv a jiných sopečných produktů.

„Druhou nabídkou v rámci projektu je také vycházka s geologem k pozůstatkům místních sopek. Žáci uvidí pozůstatky sopečné činnosti v okolí Berouna a místa sopečné činnosti,“ vysvětluje Vlastimil Kerl z berounského muzea.

pik

VZDĚLÁVÁNÍ MUSÍ REAGOVAT NA POKROK

Vzdělávání musí reagovat na nezastavitelný technologický pokrok, říká Milena Jabůrková, viceprezidentka Svazu průmyslu a dopravy České republiky.

Která témata jsou v současné době ve vzdělávání nejaktuálnější?

Pro nás je prioritou, aby byli žáci připraveni na využívání nových technologií. Technologie proměňují všechna hospodářská odvětví. Vytvářejí se nové profese, mění se či zanikají ty tradiční. Rychle se posouvá hranice mezi pracovními úkoly prováděnými lidmi a těmi, které zvládnou stroje a algoritmy. Mění se tím i soubory dovedností, které jsou pro povolání potřebné. Schopnost využívat nové technologie spolu s tvořivostí, kritickým myšlením a podnikavostí bude základem úspěšné osobní kariéry, ale také podmínkou ekonomické prosperity státu. Vzdělávací systém by měl na tyto změny odpovídajícím způsobem reagovat. To se však, přestože existuje celá řada velmi ambiciózních strategií – Inovační strategie, Strategie rozvoje umělé inteligence nebo Digitální Česko –, které nastiňují proměny, k nimž by v našem vzdělávacím systému mělo dojít, zatím nestalo.

Strategie tedy existují jen na papíře?

Ano, příkladem je výuka matematiky. Čtyři roky se na odborné úrovni bavíme, proč je kvalitní výuka matematiky pro Česko důležitá, proč je třeba ověřovat její znalost zkouškou. Debatovali jsme, jak proměnit obsah vzdělávání tohoto předmětu i závěrečné zkoušky tak, aby matematika rozvíjela logické myšlení žáků a ti byli schopni ji aplikovat v každodenní praxi. Za čtyři roky ministerstvo školství pro změnu výuky matematiky a zlepšení její kvality neudělalo nic, místo toho přichází s překvapivým návrhem povinnou maturitu zrušit a zavést ji někdy v budoucnosti, za osm až deset let, až se systém výuky změní. S tímto zásadně nesouhlasíme. S ministrem školství jsme se proto dohodli, že je třeba neprodleně začít pracovat na zlepšení výuky matematiky. Byli bychom rádi, aby povinnost maturovat z matematiky zůstala zachována. Nicméně jsme ochotni na základě odborné debaty podpořit její odložení.

Vázne něco ve vzdělávání v učebních oborech?

Firmy nyní pociťují velký nedostatek absolventů zejména v technických oborech. Podpora duálního vzdělávání i zaměření na nové technologie pomohou tento typ vzdělávání zatraktivnit a situaci změnit. Chtěli bychom, aby do deseti let bylo v duálním vzdělávání zhruba deset procent žáků učňovských oborů. Problém ale vidíme nejen v kvalitě odborné části vzdělávání, ale i v teorii. Nezřídka se setkáváme s tím, že žáci mají problém s finanční gramotností nebo s pochopením znění smluv. Byli bychom rádi, kdyby se to změnilo.

Firmy pociťují velký nedostatek absolventů zejména v technických oborech. Podpora duálního vzdělávání pomůže tuto situaci změnit.

Mají současní školáci dostatek informací odpovídajících době, ve které žijí?

Školy musí reagovat na nezastavitelný technologický pokrok. Musí se zaměřit na používání technologií v pracovním i osobním životě a propojovat exaktní předměty s předměty humanitními. Kvalitní absolvent má nejen odborné znalosti, ale rozumí kontextu, má schopnost kritického myšlení a práce v týmu. To se zatím neděje, nové technologie jsou mnohdy v současném systému využívány jen okrajově a nesystematicky. To je nutné urychleně změnit. Využití technologií ve výuce jako kancelářský balíček, tedy vytváření prezentací a tabulek a výpočtů v Excelu, by mělo být samozřejmostí v naprosté většině předmětů. Vlastní výuka práce s technologiemi by měla být pojímána šířeji a zaměřit se na základy algoritmizace, modelování např. 3D, dále na práce s grafikou a multimédii a využití nových technologií, jako je umělá inteligence či blockchain. Součástí výuky ve středních školách by se mělo stát i používání prostředků digitální výroby, například 3D tisk.

Kde hlavně ve vzdělávání přidat?

Kvalitní vzdělání by mělo být společným cílem všech. Podstatné je, aby se všichni shodli, kam by mělo školství a vzdělávání směřovat, a společně na tom pracovali. Nesmí například docházet k tomu, aby jedna vláda zrušila, co předchozí zavedla. Naopak musíme hledat společná řešení včetně zajištění dostatečných finančních prostředků na platy učitelů a dalších pracovníků ve školství.

Co naopak přebývá a je ve výuce zbytečné?

Například víme, že v základních školách se probírá mnoho učiva, ale učitelé nemají dostatek času ho s žáky procvičit a žáci nemají dost času ho správně pochopit. Měli bychom snížit objem požadovaného učiva a zároveň navýšit kapacity základních předmětů. Takto bychom to měli ukotvit v rámcových vzdělávacích programech. Bohužel jejich revize ministr školství nedávno pozastavil.

Táňa PIKARTOVÁ

Celý rozhovor si přečtete na www.tydenik-skolstvi.cz.

ŠANCE NA PŘIBLIŽOVÁNÍ ČESKÝCH MEZD

Část populace pohlíží na odbory jako na přežitek minulosti. Setkání českých odborářů, které se uskutečnilo 17. září ve Foru Karlín, ukázalo, že přežitkem je spíše si něco takového myslet.

Velký sál karlínského Fora, který je zvyklý hostit spíše hvězdy hudební scény, tentokrát zaplnilo více než 1 500 odborářů, zástupců třicítky odborových svazů, které zastřešuje Českomoravská konfederace odborových svazů (ČMKOS). Jejich setkání sice začínalo krásnou světelnou show, ale velmi rychle bylo jasné, že se tu nesešli proto, aby si užívali kulturních zážitků.

Příklady táhnou

Jak připomněl předseda odborové konfederace Josef Středula, kampaň Konec levné práce stále pokračuje. Od jejího zahájení v roce 2015 sice došlo ke zvýšení mezd v řadě oborů, ale jejich úroveň zdaleka neodpovídá výši, která je obvyklá jinde v Evropě. A nejenom odborářské svazy si uvědomují, že pokud tlak na zaměstnavatele i stát poleví, relativně pozitivní vývoj může být zastaven. Dobrým příkladem je ostatně současná situace související s platy ve školství, kdy se původních slíbených 15 procent navýšení začíná snižovat až na 5 procent.

I proto bylo součástí mítinku setkání s těmi, kteří ukázali, že bez odborů to zkrátka někdy nejde, například s delegací odborářů z firmy Backer Hlinsko, která na počátku letošního roku vstoupila do stávky kvůli vyjednávání o výši platů. Tato firma je součástí švédského koncernu. Zatímco ve Švédsku je průměrná mzda ve zpracovatelském průmyslu kolem 2 883 EUR, více než 40 procent zaměstnanců hlineckého Backeru mělo brát mzdu nedosahující ani 600 EUR, což je mimo jiné i hluboko pod českým průměrem. S tím se naštěstí nesmířili odboráři, kteří zahájili vyjednávání a spolu s ostatními zaměstnanci vstoupili do stávky. Ta jim pomohla jejich boj dovést do zdárného konce.

Máme co nabídnout

Během mítinku byla také představena nejnovější studie Šance na přibližování českých mezd, kterou si nechal ČMKOS zpracovat. Z ní bohužel jasně vyplývá, že české mzdy mají do průměru západní Evropy hodně daleko. Velmi slabou útěchou nám může být snad jedině to, že jsou nejvyšší ze zemí bývalého východního bloku. Jenže tyto peníze zdaleka neodpovídají tomu, že se Češi stále těší zasloužené pověsti výkonných a vysoce kvalifikovaných zaměstnanců.

Nelze tedy než souhlasit s Josefem Středulou, který svým odborářským kolegům připomněl, že bychom si měli uvědomit, co umíme, a navíc na špičkové úrovni. Z toho také musíme vycházet, když si začneme klást oprávněné požadavky na výši odměny za naši práci. Od loňského roku přibylo v České republice skoro 15 000 nových odborářů a 102 nových odborových organizací.

Romana SLANINOVÁ

FOTO: Evžen STANĚK

ODBORY BY UČITELŮM PŘIDALY VÍC PENĚZ

Odbory a zaměstnavatelé nesouhlasí s navýšením platů učitelů o 10 procent, jak počítá vláda. Podle nich by si měli pedagogové přilepšit o 15 procent. Předáci a podnikatelé se na tom shodli na tripartitě.

Ministryně práce Jana Maláčová řekla, že její úřad připraví vládní nařízení s desetiprocentním zvýšením. Jednat se ale bude ještě o tom, jak se peníze rozdělí a zda si všichni učitelé polepší o stejnou částku.

Tripartita jednala o návrhu rozpočtu na příští rok. Podle odborářů podpoří ekonomický růst, podle podnikatelů zajistí stabilitu ekonomiky. „Trváme na reformě školství. Platy učitelů by se měly zvýšit o 7,5 procenta do základu a 7,5 procenta pohyblivé složky, aby ředitel mohl diferencovat a přilákat nové adepty," uvedl prezident Svazu průmyslu a dopravy Jaroslav Hanák. Podle A. Schillerové vláda navýšením sumy na platy v příštím roce o deset procent a v přespříštím o devět procent plní svůj slib z vládního prohlášení, aby pedagogové na konci volebního období měli 150 procent svého výdělku z roku 2017. Průměrný učitelský plat by tak činil asi 45 tisíc korun. O tom, jak by mělo přidání od ledna vypadat, budou odbory ještě jednat s ministrem školství Robertem Plagou.

Robert Plaga původně plánoval, že by na zvýšení tarifů připadlo pět procent a pět procent by bylo na odměny. Na tripartitě navrhl, aby si všichni pedagogové polepšili stejně, a to o 1 750 korun. „To přináší více než šestiprocentní růst u těch mladších, které do systému chceme dostat a motivovat je k nástupu do učitelského povolání," řekl ministr. Školské odbory s návrhem nesouhlasí. Požadovaly pro učitele navýšení o 15 procent. „Najednou z toho bylo deset procent. Pak se začalo řešit, kolik z toho vůbec půjde do tarifů. Teď je tu paušální částka, která je na první pohled zajímavá, řada učitelů jí ale může být velmi zklamána. Čekali, že jim plat poskočí o 3 000 či 4 000, teď by to nebyla ani polovina," řekl předseda školských odborů František Dobšík.

Sněmovna má dostat návrh zákona o rozpočtu do konce září. Podle F. Dobšíka mohou při jeho projednávání poslanci ještě peníze přesunout a učitelům zajistit vyšší přidání.

čtk

PEJSKY NEKUPUJTE, RADĚJI JE ADOPTUJTE

To jsou slova ředitelky psího útulku v Kolíně Alice Vlkové. Pracuje zde už osmnáct let a neřekne mu jinak než kolínský Alíkov. Mohou se pochlubit, že pejsci se tu zdrží průměrně jen 13 dní. Těší ji, když k nim zavítají i děti, a tvrdí: Povědomí o chování člověka vůči zvířeně (nejen vůči pejskům) by mělo být v dětech budováno od nejútlejšího dětství.

Útulek vlastní a financuje město Kolín, organizačně je zařazen pod Městskou policii Kolín a slouží k umístění zatoulaných nebo opuštěných psů, kteří se pohybují na území Kolína. Ročně přijímají průměrně 200 psů. Technicky vypomáhají také s kastračním programem koček, který financuje město.

Málokdo ví, jak má postupovat, když někde vidí pobíhat zatoulaného a vystresovaného pejska.

Volejte hlídku městské policie – 156 –, ta jej dopraví do útulku, kde mu bude poskytnuta chovatelská a veterinární péče. Pokud se psa ujmete, jste za něj zodpovědní a nesmíte opomenout jeho nález oznámit příslušnému městskému nebo obecnímu úřadu. Ze zákona máte ohlašovací povinnost.

Jak je tomu u vás s adopcí psů?

Zájemce o adopci musí přijet osobně a podstoupit pohovor. Musíme zjistit, jaké podmínky je schopen pejskovi vytvořit. Snažíme se jim zajistit prostředí, které odpovídá jejich potřebám.

Když chci některému z vašich svěřenců udělat radost procházkou, mohu k vám rovnou přijít?

Před návštěvou doporučujeme zavolat. Půjčujeme pouze pejsky, u kterých jsme nezaznamenali poruchu chování a kteří mají ukončenou karanténu – jsou očkovaní, čipovaní a zdraví.

Pořádáte i akce jak pro mateřské, tak i základní školy. Můžete být trochu konkrétnější?

V rámci propagace útulku a osvěty z oblasti ochrany zvířat jsou besedy či exkurze v Alíkově vítány – podle toho, jak se s řediteli škol domluvíme. Velmi záleží na věkové kategorii členů exkurze. Téma a jeho rozsah většinou určují pedagogové podle neposednosti dětí i podle času, který na návštěvu útulku mají. Ve finále si pak u nás mohou dokonce opéci buřty a udělat si u útulku ležení.

Jak velký je o tyto akce zájem?

Nemůžeme si stěžovat. Naopak. Nejvíce nás ze škol oslovují kolem Vánoc a pak na konci a začátku školního roku. Besedovat jsem byla také v zařízeních pro seniory, klubu důchodců a skautské organizaci. Navštěvují nás i jiné zájmové skupiny a samozřejmě jednotlivci.

Předpokládám, že návštěvy dětí v útulku se stávají jejich oblíbeným předmětem.

Předpokládám to samé. Vždyť ještě pod vlivem vzpomínek na svá školní léta si pamatuji, že bylo vždy vítáno cokoliv místo výuky. Ale abych nezlehčovala vaši otázku: Vnímám velké „zvířátkové" nadšení u menších dětí, to je radost. Další věkové kategorie nejsou tak spontánní a debata bývá odbornější a více poučná. Menší děti nám pak nosí výkresy s hafíky či jinými zvířátky, psí dobroty, deky, zkrátka to, co jim mamky přibalí pro naše psí klienty na přilepšenou do batůžku. Větší zájem je o exkurze přímo v útulku, besedy jsou v menšině.

Pozorujete u dětí empatii směrem ke zvířátkům?

Určitě. Když se podíváte na naše logo, vidíte malou holčičku a malého kluka, jak se snaží manipulovat s velkým, pozitivně laděným psem – trvám na tom, že zvířátka a děti patří k sobě. Děti jsou vůči zvířátkům velmi vnímavé a vzájemné soužití pod dohledem zodpovědného „dvounožce" je obohacující.

> Trvám na tom, že zvířátka a děti patří k sobě. Děti jsou vůči zvířátkům velmi vnímavé a vzájemné soužití pod dohledem dospělého je pro ně velmi obohacující.

Kromě finančních příspěvků však potřebujete v útulku i jiné věci – jaké například?

Jsme vděční za granule, konzervy, pamlsky, deky typu Larisa, dezinfekční prostředky, za finanční příspěvek pro nákup mikročipů, které získáváme v rámci programu Národního registru majitelů zvířat PES 2011 sponzorskou cestou. Vždy dokládáme, jak jsme s případnými finančními dary naložili.

Prý je příznivcem vašeho útulku i moderátor Leoš Mareš.

Ano, navštívil nás s manželkou a svými dětmi o Vánocích. V té době jsme léčili po ošklivém zranění fenku Sábu. Léčba se nezdařila, hrozila celková sepse a tlapka se jí musela amputovat. No a od Marešů dostala k Vánocům deset tisíc korun na doléčení. Paní Monika nás však i nadále obdarovává velkým množstvím kvalitního krmení a chovatelskými potřebami. A ještě se musím pochlubit, že můj nejoblíbenější básník Jiří Žáček složil přímo našemu útulku básničku:

Haf a haf a hafani
mají srdce na dlani.
A to platí v Alíkově
v Kolíně i v Kadani.

A vy snad máte také nějaká přání?

Za naše psí chovance prosíme, aby si každý, kdo si chce pořídit pejska, řádně promyslel své možnosti a byl při výběru psího kamaráda rozvážný a zodpovědný. Toto rozhodnutí ovlivní na mnoho let nejen jeho život, ale hlavně život pejska, který nemá možnost volby. A také bych se přimlouvala za to, aby lidé měli větší soucit se psy-staroušky, které už nikdo nechce. Přejeme všem pejskům a jejich pánům, aby spolu žili ve zdraví a radosti.

Eva ROKYTOVÁ

Na vaše otázky odpovídá právník

KVALIFIKACE UČITELE VYŠŠÍ ODBORNÉ ŠKOLY

Jakým způsobem získává odbornou kvalifikaci učitel vyšší odborné školy?

§ Získávání odborné kvalifikace učitele vyšší odborné školy upravuje § 11 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, kde se stanoví:

„(1) Učitel všeobecně vzdělávacích předmětů nebo odborných předmětů vyšší odborné školy získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného všeobecně vzdělávacího nebo odborného předmětu.

(2) Učitel praktického vyučování a odborné praxe získává odbornou kvalifikaci

a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu studijního oboru, který odpovídá charakteru praktického vyučování,

b) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru praktického vyučování, nebo

c) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu.

(3) Učitel praktického vyučování a odborné praxe zdravotnických oborů vzdělání musí mít také způsobilost k výkonu zdravotnického povolání podle zvláštního právního předpisu v oboru, který vyučuje.

(4) Učitel předmětů uměleckého zaměření získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti umění studijního oboru umělecko-pedagogického zaměření.

(5) U toho, kdo je nebo byl výkonným umělcem nebo výtvarným umělcem, může ředitel vyšší odborné školy v odůvodněných případech písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele předmětu odpovídajícího uměleckému zaměření zaměstnance pro účely tohoto zákona na dané škole za splněný.

(6) Zaměstnanci, který je uznávaným odborníkem v oboru nebo který má odbornou kvalifikaci podle § 21, může ředitel školy písemně uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele za splněný, pokud týdenní pracovní doba tohoto zaměstnance u právnické osoby vykonávající činnost školy nepřesahuje polovinu stanovené týdenní pracovní doby a pokud tento zaměstnanec mimo pracovněprávní vztah k právnické osobě vykonávající činnost školy vykonává činnost v oboru, v němž je uznávaným odborníkem, nebo činnost, pro niž splňuje odbornou kvalifikaci podle § 21. Uznání splnění předpokladu odborné kvalifikace platí pro účely tohoto zákona po dobu, po kterou zaměstnanec splňuje podmínky podle věty první.“

SLOŽENÍ KONKURZNÍ KOMISE

Jaké je složení konkurzní komise při konkurzním řízení na ředitele základní školy?

§ Dnem 1. května 2019 nabyla účinnosti vyhláška č. 107/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 54/2005 Sb., o náležitostech konkurzního řízení a konkurzních komisích. Součástí změn je i změna ustanovení § 2 odst. 3 vyhlášky upravující složení konkurzní komise při konkurzním řízení na ředitele základní školy. V novelizovaném § 2 odst. 3 vyhlášky se stanoví:

„Členy komise jsou v případě konkurzního řízení na vedoucí pracovní místo ředitele právnické osoby vykonávající činnost školy zřizované obcí nebo dobrovolným svazkem obcí jmenováni:

a) 2 členové určení zřizovatelem,

b) 1 člen určený krajským úřadem,

c) 2 členové, kterými jsou odborník v oblasti státní správy, organizace a řízení ve školství podle druhu a typu příslušné školy nebo školského zařízení, personalista nebo psycholog, určení Českou školní inspekcí,

d) 1 člen, kterým je pedagogický pracovník příslušné právnické osoby vykonávající činnost školy, určený tajnou volbou pedagogické rady, v níž získá nadpoloviční většinu hlasů všech přítomných členů pedagogické rady,

e) 1 člen, kterým je školní inspektor České školní inspekce, a

f) 1 člen, kterým je člen školské rady zvolený zákonnými zástupci nezletilých žáků a zletilými žáky nebo studenty, určený volbou školské rady, je-li zřízena; pokud je za zákonné zástupce nezletilých žáků a zletilé žáky nebo studenty do školské rady zvolen jen 1 člen, považuje se za určeného tento člen.“

školských odborů Mgr. Ing. Vít Berka

MOŽNOSTI ZVÝŠENÍ ODSTUPNÉHO

Umožňuje zákoník práce zvýšení odstupného při skončení pracovního poměru z organizačních důvodů?

§ Poskytování odstupného upravuje § 67 a § 68 zákoníku práce. Tento zákon stanoví pouze minimální výši odstupného, což jasně vyplývá z formulace „přísluší odstupné nejméně ve výši...“.

Odstupné může být zvýšeno hromadně pro všechny zaměstnance či jen pro některé z nich určené například oddělením či pracovní pozicí anebo individuálně pro konkrétního zaměstnance. Vždy však musí být respektován zákaz diskriminace v pracovněprávních vztazích a povinnost rovného zacházení. Neplatné tak bude diskriminační ustanovení kolektivní smlouvy, podle kterého je nárok na zvýšené odstupné vázán na podmínku, že zaměstnanci v okamžiku skončení pracovního poměru ještě nevznikl nárok na starobní důchod (k tomu viz rozhodnutí NS 21 Cdo 5763/2015).

Ke zvýšení odstupného může dojít ve vnitřním předpise zaměstnavatele, kolektivní smlouvou anebo v individuální smlouvě se zaměstnancem. V případě, že vyšší odstupné určuje kolektivní smlouva a dojde-li k přechodu (výkonu) práv a povinností z pracovněprávních vztahů na přejímajícího zaměstnavatele, je přejímající zaměstnavatel tímto normativním závazkem kolektivní smlouvy vázán po dobu její účinnosti, nejdéle však do konce kalendářního roku následujícího po přechodu (výkonu) práv a povinností z pracovněprávních vztahů, a musí zaměstnancům, jejichž práva a povinnosti na něj v důsledku přechodu přešly, toto zvýšené odstupné poskytnout (k tomu viz rozhodnutí NS 21 Cdo 2843/2006 a NS 21 Cdo 250/2007).

DOPLATEK K MINIMÁLNÍ MZDĚ

Pokud plat zaměstnance nedosáhne nejnižší úrovně zaručené mzdy, musí jej zaměstnavatel doplatit. Pohyblivou složku platu ale zaměstnavatel vyplácí za delší období, než je kalendářní měsíc. Je možno tuto složku platu rozpočítat na jednotlivé měsíce?

§ Poskytování zaručené mzdy upravuje § 112 zákoníku práce a nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí. V § 112 odst. 3 písm. b) zákoníku práce se stanoví:

„Nedosáhne-li mzda nebo plat bez mzdy nebo platu za práci přesčas, příplatku za práci ve svátek, za noční práci, za práci ve ztíženém pracovním prostředí a za práci v sobotu a v neděli příslušné nejnižší úrovně zaručené mzdy, je zaměstnavatel povinen zaměstnanci poskytnout doplatek k platu ve výši rozdílu mezi platem dosaženým v kalendářním měsíci a příslušnou nejnižší úrovní zaručené mzdy.“ Pro účely doplatku k platu se počítá s obdobím kalendářního měsíce a každý měsíc se počítá zvlášť. Postup uvedený v dotaze je tedy zcela vyloučen.

PRODEJNÍ DOBA V OBCHODECH

Jaká omezení platí v současné době pro prodejní dobu v obchodech?

§ Omezení uvedené v dotaze upravuje zákon číslo 223/2016 Sb., o prodejní době v maloobchodě a velkoobchodě. V § 1 a § 2 zákona je uvedeno:

„§ 1

Prodejní doba v maloobchodě a velkoobchodě

(1) V maloobchodě a velkoobchodě je zakázán prodej o těchto státních svátcích a ostatních svátcích:

a) 1. leden – Den obnovy samostatného českého státu a Nový rok,

b) Velikonoční pondělí,

c) 8. květen – Den vítězství,

d) 28. září – Den české státnosti,

e) 28. říjen – Den vzniku samostatného československého státu,

f) 25. prosinec – 1. svátek vánoční a

g) 26. prosinec – 2. svátek vánoční.

(2) V maloobchodě a velkoobchodě je zakázán prodej v den 24. prosince – Štědrý den – od 12.00 do 24.00 hodin.

(3) Omezení prodejní doby uvedené v odstavcích 1 a 2 se nepoužije na provozování

a) prodejen, jejichž prodejní plocha nepřesahuje 200 m2,

b) čerpacích stanic s palivy a mazivy,

c) lékáren,

d) prodejen v místech zvýšené koncentrace cestujících na letištích, železničních stanicích a autobusových nádražích,

e) prodejen ve zdravotnických zařízeních,

f) maloobchodu a velkoobchodu v době, kdy je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav.

§ 2

Omezení stanovené v § 1 odst. 1 a 2 se vztahuje obdobně i na prodejní a výkupní dobu zastaváren, provozoven určených k obchodování s použitým zbožím a zařízení určených ke sběru a výkupu odpadů, a to bez ohledu na velikost prodejní nebo výkupní plochy.“

Dozor nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem provádí Česká obchodní inspekce.

UČTE SE SLOVÍČKA ONLINE A HRAJTE O CENY

Zlepšete výuku cizích jazyků na vaší škole. WocaBee je nová, inovativní online aplikace na učení slovíček z jakéhokoliv cizího jazyka. Již více než rok pomáhá učitelům zefektivnit výuku, opravuje za ně písemky a žáky motivuje k učení. Za první školní rok WocaBee vyzkoušelo 835 učitelů a 17 500 žáků a průměrné hodnocení je 5 z 5 hvězdiček!

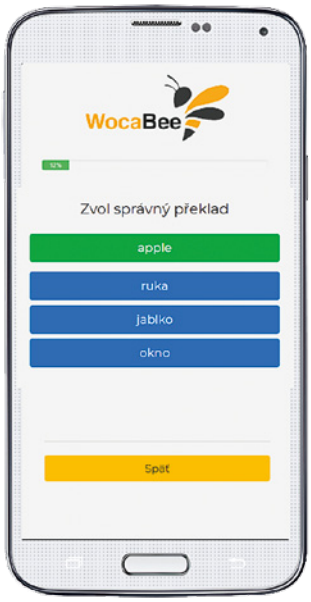

Jak to funguje? WocaBee není potřeba instalovat, funguje stejně na notebooku, v mobilu i na tabletu. Učitel průběžně zadává do aplikace balíky slovíček a frází, které se mají žáci naučit. Za plnění úkolů získávají body, takzvané Wocapoints. V rámci třídy tak mezi sebou soutěží.

Vyzkoušejte a vyhrajte! Vyzkoušejte nezávazně ve své třídě měsíční zkušební verzi aplikace a budete zařazeni do slosování o atraktivní ceny pro žáky, učitele, třídy i školu. Učitelé mohou vyhrát wellness pobyt, notebook nebo 8x mobilní telefon. Žáci hrají o X-box, tablet a 8x powerbank. Škola může získat kávovar do sborovny a třídy hrají o pohodlný tulivak.

Podmínky jsou velmi jednoduché! Do slosování 1. 11. 2019 budou zařazeni všichni učitelé, kteří do 30. 9. 2019 objednají zkušební verzi aplikace na www.wocabee.app a žákům zadají alespoň 1 balík slovíček. Ze žáků budou do soutěže zařazeni ti, kteří si splní alespoň 1 balík slovíček za domácí úkol. Slosování o tulivak se zúčastní třídy, které vyzkouší i online písemku, a kávovar vyhraje 1 ze škol, která aplikaci vyzkouší v alespoň 3 třídách. Čím více tříd aplikaci vyzkouší, tím je větší šance na výhru.

Skvělé reference. Učitelé tvrdí, že aplikace způsobila ve škole absolutní BOOM, žáci mezi sebou soutěží v procvičování slovíček „jako o život“ a zlepšují si známky. A žáci? Podle nich je WocaBee „nejlepší apka na světě“ a „konečně jsou závislí na něčem dobrém“.

DALŠÍ DĚTI BUDOU MÍT VE ŠKOLE OBĚDY ZDARMA

„Ve školním roce 2019/2020 se do středních zapojí v našem kraji celkem sto sedmdesát základních a středních škol i gymnázií a třináct školních jídelen. Z toho partnerskou organizací pro kraj je sto čtyřicet jedna škol a gymnázií a třináct jídelen, protože některé školní jídelny zastřešují zapojení více škol najednou,“ vypočítává hejtmanka Jaroslava Pokorná Jermanová a dodává: „Nejde o malý počet. Naopak. Ukazuje se, že opětovné využití projektu a pomoc dětem a žákům, jejichž rodiny se ocitly v nouzi, je smysluplná.“

Cílem podpory projektu Obědy do škol ve Středočeském kraji je zajištění úhrady školního stravování dětem středních

škol, žákům základních škol, případně víceletých gymnázií na nižším stupni ze sociálně slabých rodin ve věku 3 až 15 let. Jedná se o děti, které se jako společně posuzované osoby z hlediska nároku na živobytí nachází v hmotné nouzi.

Náměstek hejtmanky pro finance Gabriel Kovács připomíná, že peníze za obědy nebude kraj platit ze svého rozpočtu. „Obědy budou financovány z evropských peněz a ze státního rozpočtu. Bude-li naše projektová žádost schválena, pak poskytnutá dotace představuje sto procent způsobilých výdajů, které budou z 85 procent hrazeny z prostředků Fondu evropské pomoci nejchudším osobám a z 15 procent ze státního rozpočtu,“ upřesnil. Výše finančních prostředků, které by měly být kraji poskytnuty, činí 11,5 milionu korun.

Zaplacení oběda není finanční podporou rodin, ale přímou podporou dětí, které dostanou ve škole oběd. **pik**

FEJETON

ZDRAVÝ SELSKÝ ROZUM NAŠTĚSTÍ NEVYMIZEL

Jsem ráda, když natrefím na to, čemu se říká zdravý selský rozum. Sedláků sice ubylo, ale selský rozum naštěstí nevymizel. A hodí se i po přestěhování do velkoměsta. Byl by tu třeba takovýto příklad:

V jednom bytovém domě se děly věci. Tak třeba tam bujela plíseň a byla cítit vlhkost v bytech hlavně po dešti. A tak obyvatelé větrali a čichali a stříkali chemii a pátrali v bytech po příčině. Dvě mladé obyvatelky, původem ze vsi, zapřemýšlely a řekly si: když je vlhkost cítit po dešti, tak to s deštěm asi nějak musí souviset. A obešly celý barák zvenku. Nemusí být člověk odborník, ale když se podívá na trubku od okapu, která svádí většinu vody ze střechy, selský rozum mu naznačí, že ta trubka by měla lícovat s tou další trubkou. A tak děvčata sehnala odborníka a věc se řeší, aby voda nestříkala všude kolem a nevzlínala po zdech vzhůru.

Další příležitost zapojit zdravý selský rozum v tomto domě přišla vzápětí. Živý plot z keříků už byl poněkud přerostlý, a tak vedení vlastníků jednotek oslovilo firmu, která se zabývá stříháním zeleně. Firma ochotně sdělila, že plot ošetří – za třicet tisíc. Děvče z venkova se poradilo s druhým vesnickým děvčetem, oslovily chlapce ze vsi a plot byl ostříhán za pár korun.

A příklad do třetice: Stoupačky s teplou vodou byly div ne vařící. „Není ta voda zbytečně horká?“ řekla si děvčata a chtěla si to ověřit přímo u kotle. Pán, co měl kotel na starosti, podivně mlžil a tvrdil, že ke kotli nikdo nesmí. Děvčata se ale nedala a přístupu ke kotli se přece jenom domohla. A zjistilo se, že kotel je nastavený na zbytečně vysokou teplotu. Jak se říká, důvěřuj, ale prověřuj.

Jsem ráda, že zdravý selský rozum funguje i ve městech. A tak těm dvěma zdravě bojovným holčinám s láskou říkám Selky. **Hanka SYNKOVÁ**

LIDSKÝ HLAS SE OZÝVÁ Z PRAŽSKÉ VIOLY

Divadlo Viola zve na premiéru slavného monodramatu o lásce

Lidský hlas v režii Miloše Horanského s Vilmou Cibulkovou v titulní roli. Premiéra se uskuteční 4. října. Adaptace slavné francouzské hry Jeana Cocteaua se zapsala do dějin Violy poprvé už v roce 1971. Tehdy ženu, která během dlouhého telefonátu prožije rozchod se svým milencem, nezapomenutelně ztvárnila Jaroslava Adamová. První repríza je ve Viole na programu 7. října. Nostalgickou atmosféru lázeňského města Krokovy Vary zažijete 5. a 21. října v legendárním Rozmarném létě. V komedii o lásce a žárlivosti, pozdním vzplanutí i brzkém vystřízlivění, o přátelství a především o tom, jak je krásné býti kadeřavým, se představí Zdeněk Maryška, Vladislav Beneš, Václav Helšus a Zuzana Slavíková. Více informací na www.divadloviola.cz.

O CESTĚ K DOKONALÉ ELEKTRICKÉ KYTAŘE

Billy Gibbons ze ZZ TOP a Eric Clapton mají jedno společné. Elektrické kytary od českého výrobce Petera Jurkoviče. Na motivy jeho příběhu vznikl film, který mimo jiné dokazuje, že blues je nejen hudebním, ale i životním stylem.

Elektrické kytary byly v době socialistického Československa úzkoprofilové zboží, a když je nešlo za železnou oponou koupit, bylo třeba si je vyrobit. RNDr. Peter Jurkovič svým téměř vědeckým přístupem dosáhl v tomto oboru

jedinečnosti. Většina z jeho výroby skončila v rukou českých hudebníků, počínaje baskytaristou Vladimírem „Gumou“ Kulhánkem a konče Jankem Ledeckým. Kytary vyrobené ve spolupráci s výtvarníkem a designérem Stefanem Milkovem objevili na přelomu tisíciletí i světoví kytaristé Billy F. Gibbons ze ZZ Top, Eric Clapton nebo Jeff Beck. Peter Jurkovič nebyl pouze výrobce kytar, ale také výrazný autor hudby i textů pro kapely Bluesberry, Tucet, Žáha, Jurkovič & Motion Food a další. Dokument o jeho cestě k dokonalé kytaře, ale i o atmosféře osmdesátých a devadesátých let natočil jako svůj debut režisér a producent Michal Rákosník. Bližší info hledejte na www.bluesmanfilm.cz.

Serotonin

MICHEL HOUELLEBECQ

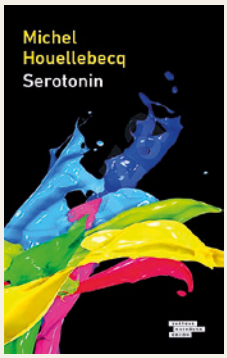

Nový román kontroverzního francouzského spisovatele je životním bilancováním šestačtyřicátníka, který vzpomíná na své bývalé lásky. Nechybí naturalistické popisy sexuality, ale i lyrické, melancholické úvahy nad vztahy obecně, pojmy láska, přitažlivost apod. Ve druhé půlce románu vypravěč zjišťuje, že nemůže žít bez Camille, jedné z milenek, a výčitky i sebelítost ho poháněj k něčemu, co vypadá jako stalking. Když je vypravěč na dně, rozhoduje se mezi vírou a antidepresivy.

TAK MNOHO, TAK MÁLO – O ŽIVOTĚ V TOTALITĚ

Tak mnoho, tak málo, to je název výstavy, která se uskuteční od 9. října 2019 do 9. února 2020 v domě U Černé Matky Boží v Praze. Návštěvníci zhlédnou snímky uznávaného českého fotografa Vladimíra Birguse. Pražská výstava nyní nabídne spoustu i dosud nezveřejněných fotografií z autorova postupně otevíraného archivu. Všechny zachycují tragikomický život v tehdejším Československu, v Sovětském svazu, Polsku, NDR i dalších zemích východního bloku v 70. a 80. letech minulého století. Sugestivní, metaforické a tajemné snímky Vladimíra Birguse ukazují tehdejší dobu jako absurditu a frašku. A všechny se ptají: jak snášejí pokřivený život v totalitním státě ti, co v něm musí žít? Více na www.czkubismus.cz/vystavy.

JEDNODUCHÉ PROSTŘEDÍ PRO ŠKOLU?

Mnoho škol má různé IT učebny, provozuje vlastní servery a na nich běžící sdílené prostředí a programy, které používají pro výuku. Ale existuje i mnoho škol nižších stupňů, které potřebují jen jednoduchou webovou prezentaci školy a mail pro komunikaci.

Co je zapotřebí?

Jednak připojení na internet. To je již dnes spíše samozřejmost, i když některé mateřské školy ani to mít nemusí a mohou například mail používat jen z mobilního zařízení přes mobilní připojení. Pokud ovšem připojení na internet je ve škole k dispozici, stačí modem a směrovač s wifi rozhraním se základními funkcemi k tomu, aby mohly na internet přistupovat v rámci školy jak různé PC a notebooky, tak i mobily, přes připojení kabelem nebo wifi. Pro kabelový rozvod v učebně potřebujeme ještě nějaký rozbočovač, pro rozvedení signálu wifi po škole pak opakovač wifi signálu, který zajistí jeho šíření i do dalších pater nebo odlehlých učeben.

Pro zajištění mailu pro školu je nejvhodnější používat vlastní doménu druhého stupně – třeba skolahornidolni.cz. Již dva roky existuje i možnost nechat si zřídit doménu prvního

stupně (tedy určit si i vlastní poslední část adresy – místo .cz můžete mít třeba .skola), ale to je zbytečně složité a nákladné.

Pro zřízení takové domény je potřeba kontaktovat některého poskytovatele doménových služeb. Stačí si však dát do internetového vyhledávače heslo „registrace domény“ a vybrat si toho, který poskytuje pro vás nejvýhodnější služby. Zaregistrování domény je jen prvním krokem – je nutné také mít možnost doménu spravovat, tedy získat přístup na stránky s administrací domény a dalších služeb. Velmi často je totiž součástí nabízených služeb pro registrace domény také webhosting – tedy provozování webu – a mailhosting – poskytování a správa mailových služeb. Tyto služby již nejsou zdarma, ale je možné za velmi mírný poplatek zajistit jak registraci domény, tak i prostředí pro provozování webu a také mailové schránky, případně sdílený diskový prostor. Vhodné je, aby vybraný poskytovatel měl poradnu a nějakou linku pomoci, kam je možné se obrátit v případě problémů při správě, nejlépe v češtině.

Omezené služby

Za minimální náklady jsou ovšem jen omezené služby. Například je omezená velikost diskového prostoru, který je možné sdílet, omezená velikost diskového prostoru pro poštovní schránky nebo počet poštovních schránek. Naštěstí existují pro všechno i alternativy zdarma, takže jako placené můžeme nechat jen to, co nezbytně potřebujeme – doménu a jednoduchý webový server s informacemi a kontakty. Ostatní můžeme pak používat od jiných poskytovatelů zdarma.

Pro sdílení souborů mezi omezeným počtem lidí se dobře hodí různé služby, které nabízejí neplacené úložiště. Zpravidla se jedná o velikosti 5 až 50 GB na jeden zřízený přístup. Tyto prostory je pak možné sdílet mezi různými lidmi a mnohdy i jako vnější (tzv. cloudový) disk, připojitelný jak v počítači, tak v mobilu.

Jedinečná nabídka

Pro zajištění větší kapacity mailových schránek nebo jejich neomezený počet existuje u nás jedna možnost, kterou nabízí seznam.cz jako profi e-mail. Neomezený počet uživatelů, neomezená kapacita schránky, neomezená velikost použitého diskového prostoru, české prostředí a správa, a to vše zdarma. V současné době je to jediná nabídka na trhu. Umožňuje i virtuální adresy – aliasy –, což je velmi důležité pro správné fungování elektronické pošty (nastavení adresy reditel@skolahornidolni.cz jako virtuální adresy k josef.novak@skolahornidolni.cz). Pro zřízení stačí mít existující mailový účet, ze kterého bude prováděna správa profi e-mailů – školních účtů. Můžete tedy mít bez problémů jiného správce domény a webu a jiného poskytovatele školních mailů. Jediná podmínka je mít možnost spravovat svou doménu tak, abyste mohli směrovat vaše školní maily podle své potřeby.

Externí schránky

Řešení externího poskytovatele mailu (zdarma) je možné zvolit také tehdy, pokud máte vlastní školní mailové servery a už vás nebaví neustále řešit antispamové a antivirové filtry a jejich správu. Prostě jen zřídíte externí mailové schránky a změníte směrování pošty (obojí se dočtete v návodu na webu) a dál používáte tyto externí – cloudové – služby mailu. Výhodou může být také bezproblémový přístup na poštovní schránky odkudkoliv z internetu a z libovolného zařízení.

Vladimír MÜLLER

FOTO: Alena TUČÍMOVÁ

UŽIJTE SI PODZIM S KNIHAMI SPOLEČNOSTI EUROMEDIA

Svět podle Boba

JAMES BOWEN

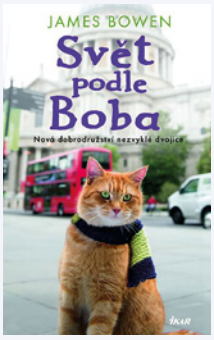

Pokračování úspěšného titulu Kocour Bob. Autor doplňuje další příhody a zážitky a vypráví, jak mu nečekaná popularita proměnila život. V závěru líčí, jak probíhalo vydání jeho první knihy, která měla v Anglii nesmírný úspěch. Pro autora to znamenalo i finanční soběstačnost a zároveň usmíření a obnovení kontaktů s rodiči. Upřímná kniha o přátelství mezi mužem a kocourem, podaná bez přehnaného sentimentu.

Kocour Bob a jeho životní moudrost

JAMES BOWEN

Nová kniha navazuje na předchozí tituly a zaznamenává krátké příběhy, často ještě z období na ulici, ale též z autogramiád a z turné s předchozími knihami či z natáčení filmu. Zachycuje rovněž některé specifické Bobovy vlastnosti a přístup k životu – jeho vyrovnanost, vnitřní klid, empatii a nadhled. Autor je uvádí i jako obecné příklady životní filozofie a moudrosti, které mu pomohly v životě.

Japonská kuchyně

TIM ANDERSON

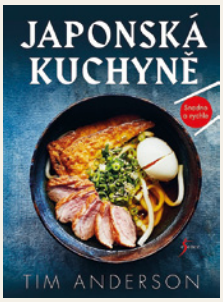

Sedm ingrediencí a tato kniha stačí k tomu, abyste se stali mistry japonské kuchyně. Skvostný japonský pokrm můžete vytvořit ze sedmi surovin, které koupíte v každém supermarketu. Autor začíná základními omáčkami a marinádami, které „japonizují“ jakýkoliv pokrm, pak přejde k nejoblíbenějším pokrmům, jako je gyoza, suši, yakitori, ramen a tempura. Recepty jsou srozumitelně popsané a označené podle obtížnosti.

Postav si vlastní dinosauří muzeum

JENNY JACOBYOVÁ

Přišla ti bedna plná úchvatných zkamenělin a nálezů do muzea. Rozbal ji a vyndej vše, co budeš potřebovat pro dokončení exponátů. Každá pravěká skládací kostra je doplněna jednoduchými instrukcemi. Najdi tu správnou místnost na plánku muzea a pusť se do toho. Na závěr umísti doplňkové exponáty a muzeum může otevírat. Kromě zkamenělin a nálezů do muzea kniha obsahuje základní historii dinosaurů, popis jejich základních druhů a rozdělení.

Hračkář

ANDREW MAYNE

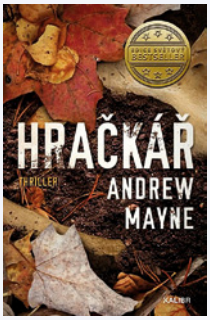

Profesor Theo Cray se kvůli podezřením, která ho obklopila po smrti jeho někdejší studentky, a skandálním spekulacím poté, co byl zabit její vrah, nemůže vrátit ke svému univerzitnímu výzkumu. Pokouší se tedy začít nový život v jiné oblasti, ale téměř proti své vůli je vtažen do dalšího nevyřešeného případu. Zoufalý otec pohřešovaného dítěte, jehož úřady odmítají vyslechnout a jemuž se odnikud nedostává podpory, se obrátí se žádostí o pomoc na Thea.

Co funguje ve třídě?

ROBIN MACPHERSON, CARL HENDRICK

Stejně jako se mění doba, mění se i žáci, a tím pádem i vyučování. K tomu, aby vyučování dokázalo zrcadlit moderní dobu a dokázalo předat vědomosti dostatečně efektivně současným žákům, je potřeba nejnovějších výzkumů. Těch je však nepřeberné množství a učitelé nemají čas probírat se všemi výzkumy, aby nalezli ty, které jsou uplatnitelné v praxi. V knize najdete nejaktuálnější výzkumy v deseti nejdůležitějších oblastech výuky.

Edice Pojď s námi do školy je ideální pro pětileté děti

Připravit děti na vstup do školy pomohou knihy z edice Pojď s námi do školy. Ty jsou ideální přípravou pro všechny pětileté děti. Důmyslné pracovní sešity rozvíjejí u dětí jemnou motoriku, pozornost a soustředění.

SVAČINKY PRO DĚTI ZDRAVĚ A HRAVĚ

S koncem léta zpravidla končí i období ovocných svačin, čerstvé zeleniny ze záhonků a rychlých občerstvení na výletech. Režim se začíná vracet do normálu a maminky opět přemýšlejí, co výživného nachystají dětem na svačinu nejen do školy. Co by v ní tedy nemělo chybět a jak ji správně sestavit?

Jednoduché potraviny jako základ

Stejně jako u jídelníčku obecně platí i u svačin, že člověk by měl být z podstatné části živ především ze základních potravin. Ty vysoce průmyslově zpracované by si měl dopřávat jen občasně. Využívejte především jednoduché, základní a také sezónní potraviny, z nichž svačinu snadno nakombinujete a zároveň vás nebude stát tolik peněz.

Kupujte či upečte kvalitní chléb, vyrábějte domácí pomazánky, nezapomínejte na mléčné výrobky a místo sladkostí krájejte ovoce či pečte domácí buchty.

Zvolte mazané mazání

K namazání volte čerstvé sýry typu žervé, lučina, ricotta či cottage. Jsou svou výrobou daleko přirozenější. Díky tomu zpravidla mají mnohem lepší složení a organismu prospívají daleko více. Na jejich základu je navíc možné udělat libovolnou pomazánku. Lučina s mrkví tak může vytvořit mrkvovou, s hráškem zase hráškovou, s plechovkou tuňáka získáte skvělou rybičkovou. Zkuste i pomazánky méně tradiční – třeba květákovou či falešnou hermelínovou. U tavených sýrů vybírejte pečlivě. Dobrou zprávou je, že některé z nich se už dokonce vyrábí bez tavicích solí. Sledujte etikety.

Svačina by měla školáka zasytit

Svačina musí být dostatečně výživná, aby vašeho školáka zasytila na dlouhou dobu. Je proto potřeba také hledět na její složení, které by mělo v zásadě vypadat takto:

¼ sacharidy
¼ bílkoviny
½ ovoce či zelenina

Sacharidy obsahují především pečivo, obilniny, brambory či těstoviny. Z těch méně zdravých potravin samozřejmě také veškeré sladkosti a cukry, které dodávají tělu především energii. Ve svačině vašeho školáka je to tedy zpravidla chleba či jiné pečivo, které je ale potřeba doplnit ještě o dostatečné množství bílkovin. Ty zajistí vývoj svalové hmoty a také to, že jídlo nebude hladové. Mezi nejkvalitnější zdroje bílkovin patří mléčné výrobky, sýry, šunka či maso, vejce a také luštěniny.

Nestačí namazat chleba tenkou vrstvou másla, ale je potřeba také doplnit bílkoviny, protože těch by mělo být přibližně stejně jako sacharidů. Dobře se v tomto ohledu ve svačině uplatňují mléčné výrobky (zejména sýry, tvarohy nebo řecké jogurty), které množství bílkovin pozvednou. A nezapomínejme, že ještě jednou tak velké množství je potřeba sníst také v ovoci nebo zelenině!

Mléčné výrobky pro silné kosti a zdravé zuby

Vysoký obsah vápníku v potravinách sám o sobě nestačí, důležitá je také jeho vstřebatelnost. Z běžného jídelníčku mají pak v tomto ohledu vysoký přínos mléčné výrobky (zejména tvrdý sýr), z nemléčných pak například listová zelenina, luštěniny, ořechy či semínka. Vápník je potřeba doplňovat vždy společně s hořčíkem a vitamínem D. Je tedy potřeba dopřát dítěti dostatek pohybu na slunci, kde se tento vitamín vytváří.

Proč jen vitamíny nestačí

Aby se ale vitamíny mohly ve střevě vstřebávat a být skutečně k užitku, je potřeba zajistit jim tam kyselé prostředí. Kyselé mikroflóře střev pomáhají především fermentované mléčné výrobky jako například jogurty, kefíry, zakysané smetany, acidofilní mléka, podmáslí či tvarohy. Děti se jejich konzumaci zpravidla nebrání. Nabízejte jim různorodé mléčné výrobky. Můžete je i podomácku obohatit. Výborné jsou např. v koktejlech či smoothie. Můžete také tvořit různé dezerty do skleničky, vyrábět domácí pomazánky či dipy a jednoduše je dostat i do krémových polévek či omáček.

Důležitá je pravidelnost

Organismus zpravidla citlivě reaguje na stres. Ten může představovat i nepravidelnost v jídle, proto si začne ukládat na „horší časy“. Další komplikací je pak také to, že když se k jídlu konečně dostaneme, máme tendenci jíst nezdravé rychlé cukry, neboť náš hladový organismus prahne po rychlém dodání energie. Zároveň si nepravidelnými a málo častými porcemi ve větším objemu můžeme zadělat na nepříjemný reflux. Pravidelnost a důslednost je tedy důležitá a děti by se jí měly učit už od útlého věku.

Jak oslovit „nejedlíky“

Vždycky je potřeba najít záchytný bod v podobě potravin, o kterých víte, že je dítě sní. Od nich se pak můžete odrazit. A to až do doby, než se jídelníček dítěte nerozšíří natolik, že nebude přemýšlení potřeba.

Vždy, když dítě nějaký takový mezník překoná, povídejte si o tom a dítě pochvalte. Víte například, že vaše dítě nikdy neodmítne lívance? Schovejte do nich červenou řepu, sýr či ovesné vločky. Nebo zkoušeli jste už krásně zelené vafle z tolik neoblíbeného špenátu? Příp. muffiny naslano? A co pomazánky z luštěnin? Místo čerstvého ovoce kvalitní sušené?

Zkuste jídlo zatraktivnit také vzhledově a hrajte si s ním. Nakreslete smajlíka do kaše, napíchejte ovoce na špízy, mixujte ho do smoothie, podávejte zeleninu s tvarohovým dipem a chystejte pestré sendviče, hamburgery či pizzu, protože ty jsou natolik cool, že v nich děti snědí i méně oblíbené potraviny.

Šárka PODLENOVÁ